

2022-06-30
Fi2022/02180**Finansdepartementet**Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att motverka arbetslivskriminalitet, fel, brister och skador inom byggsektorn

Regeringens beslut

Regeringen ger Boverket i uppdrag att

- utreda och, i den utsträckning det bedöms lämpligt, vidta åtgärder för att förebygga och motverka arbetslivskriminalitet inom byggsektorn,
- vidta åtgärder i syfte att minska förekomsten av fel, brister och skador inom byggsektorn,
- föreslå åtgärder som långsiktigt kan stärka myndighetens arbete för att bidra till en sund byggsektor med mindre arbetslivskriminalitet samt färre fel, brister och skador, samt
- utreda och beskriva konsekvenserna av de förslag som lämnas.

Boverket ska senast den 20 december 2022 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

För uppdraget får Boverket under 2022 använda högst 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagsposten 1 Bostadspol. utv. – del till KamK. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 15 november 2022. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 januari 2023

till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Arbetslivskriminalitet leder till lidande för enskilda och snedvrider konkurrensen. Den omfattar stora summor pengar och är en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Aktörer som bedriver arbetslivskriminalitet kombinerar ofta det med regelöverträdelser och fusk inom andra områden. Arbetsmiljöverket gör i rapporten Lägesbild 2021 för det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, bedömningen att byggsektorn är den sektor där arbetslivskriminalitet genererar den största risken för samhällsskada. Problematiken med osund konkurrens i form av bl.a. arbetslivskriminalitet och dess konsekvenser på byggandet har bl.a. uppmärksammats i Byggmarknadskommissionens slutrapport Från svart till vitt – Vänd den osunda utvecklingen i byggbranschen.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att intensifiera arbetet mot arbetslivskriminalitet. En nationell delegation mot arbetslivskriminalitet har inrättats som, ur ett samhällsövergripande perspektiv, ska verka samlande och stödjande i förhållande till aktörer som motverkar arbetslivskriminalitet samt främja samverkan och erfarenhetsutbyte (dir. 2021:74). Regeringen har även gett flera myndigheter i uppdrag att 2022 och 2023 samverka för att motverka arbetslivskriminalitet, vilket också inkluderar inrättande av regionala center mot arbetslivskriminalitet (A2022/00333). Uppdraget samordnas av Arbetsmiljöverket. Boverket bidrar till viss del i arbetet med att motverka arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet inom ramen för det uppdrag som regeringen har gett till myndigheten om att utveckla en vägledning och genomföra en utbildningsinsats till stöd för byggnadsnämnder vid samordnad tillsyn (Fi2022/00836).

Boverket bedömer i rapporten Kartläggning av fel, brister och skador inom byggsektorn att de årliga fastighetsekonomiska kostnaderna för fel, brister och skador kan uppgå till uppemot 110 miljarder kronor. Brister i motivation, engagemang, organisation och ledarskap samt en machokultur i byggbranschen identifieras i rapporten som några av de bakomliggande

orsakerna till den problematiken. Bristande kunskap avseende riskbedömningar och riskhantering identifierades också som orsaker till den höga förekomsten av fel, brister och skador. År 2018–2021 utvecklade Boverket arbetsformer för att motverka och förebygga fel, brister och skador inom byggsektorn. Uppdraget genomfördes i nära samarbete med branschaktörer och genererade ett stort gensvar inom sektorn.

I nuläget bedriver inte Boverket något strukturerat arbete för att motverka arbetslivskriminalitet inom byggsektorn. Mot bakgrund av de risker för samhällsskadlig arbetslivskriminalitet som bedöms finnas inom byggsektorn är det lämpligt att Boverket inom ramen för sitt verksamhetsområde i större utsträckning bidrar i arbetet för att motverka detta. Det finns därför behov av att se över hur Boverket kan bidra i arbetet för att motverka arbetslivskriminalitet inom sektorn. Samtidigt bör myndighetens arbete för att motverka och förebygga fel, brister och skador inom byggsektorn fortsätta, vilket bedöms kunna ge synergieffekter i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Närmare beskrivning av uppdraget

Myndigheten ska inom ramen för uppdraget bl.a. utveckla kunskap och stöd som främjar en förbättrad projektkultur med t.ex. bättre motståndskraft mot arbetslivskriminalitet, ökad jämställdhet och ökat ansvarstagande i byggprojekt, utveckla vägledning och beställarstöd vid upphandling för att främja kravställning på produktivitetsförbättring där risken för fel, brister och skador minimeras samt stödja beteendeförändring som leder till en bättre tillämpning av kontrollsystemet enligt plan- och bygglagen (2010:900) i kommuner.

Boverket ska vid utförandet av uppdraget föra en dialog med relevanta branschaktörer och kommuner om hur en sund byggsektor fri från arbetslivskriminalitet kan uppnås. Boverket bör vidare ta till vara den kunskap och erfarenhet om arbetslivskriminalitet i byggsektorn som finns hos Arbetsmiljöverket och Upphandlingsmyndigheten. Boverket ska beakta det arbete som pågår inom Delegationen mot arbetslivskriminalitet, utredningen Förstärkt kontroll för att motverka allvarliga personskador (dir. 2022:43), myndighetsuppdraget om att inrätta regionala center mot

arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan samt relevanta initiativ som pågår inom branschen.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Heidi Bogren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA1, OU, SPN och VS
Arbetsmarknadsdepartementet/ARM
Arbetsmiljöverket
Kammarkollegiet
Upphandlingsmyndigheten